

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Angenfeld & Emeric Los-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminică 16.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu d-nul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 86.—Anul LXXI.

Brașov, Vineri 18 Aprilie (1 Mai)

1908.

Socialiștii unguri și Români.

Duminică a fost săptămână par-
tidul unguresc zis social-democrat, a
ținut în Budapesta congresul lui,
care a durat câteva zile. Cu prilegiul
acesta s'a vorbit și de votul univ-
ersal, a căruia împărăție, zice-se, are să
vie și în Ungaria. Socialiștii cred că
ei singuri sunt în stare să facă să vie
și că n'au nici o lipsă de conlucrare
Românilor. Nu știm zău, ce o să mai
fie din toată treaba asta. La vr'un bine
nu ne așteptăm și nu ne-am așteptat
nici până acum, nici cu socialiști,
nici fără socialiști, căci știam foarte
bine, că și ei sunt vrășmași ai nizu-
ințelor noastre creștine și naționale.
S'au găsit însă între noi oameni lesne
crezători, cari nădăduiau în înfrățirea
noastră cu socialismul vrășmaș na-
ționalităților și visau de mari cuceriri
ce le vom face împreună. Adevărul
este, că numai într'una suntem de
un gând. Vrem și noi, cum vreau ei,
votul universal, adică ca fiecare ce-
tățean vrăstnic să aibă dreptul de
vot egal. Incolo căile noastre se de-
osebesc tot mai mult, așa încât, unii
trăg spre miazăzi și alții spre mează-
noapte.

Poporul nostru românesc e un
popor cu frica lui Dumnezeu, religios
și iubitor de neamul său, pe când so-
cialiștii, cei cu steagul roșu (interna-
țional) au șters din programul lor și
religiunea și iubirea de neam. Cei vr'o
cățiva socialiști români, cari scot o
foaie românească la Budapesta, susțin
că ei ar fi socialiști „naționaliști”.
Vrea să zică — vor să fie și în că-
ruță și în teleguță, ceea ce nu se poate,
căci trecând din căruța socialistă în
teleguța naționalistă ar însemna că
se rup de cătră steagul roșu. Dar nu se
rup, și aici e momeala. Ei fac pe na-
ționaliștii numai ca să scoată ochii
lumei și ca să amăgească pe bieții
meseriași și țărani români de bună
credință și nepricepători.

Alta este, ce vedem în Austria
de pildă, unde sunt partide sociale
creștine sau sociale naționaliste. Ace-
stea însă nu merg cu steagul roșu al
celor dela „internațională”. Reslățiți
în toată Europa se zice că „inter-
naționalii” n'au „patrie și națiune”,
ci urmăresc numai principii umaniste,
adecă de ași ajuta imprumutat ca
oameni, cari s'au legătuți între sine
sa lupte împreună cu toate mijloacele
posibile pentru îmbunătățirea soartei
muncitorimei de ar piere chiar lumea
și țara.

Rău s'au supărat socialiștii din
Germania când ocărmitorii lor le-au
imputat, că n'ar avea simț pentru
patrie și națiune. Și drept au avut,
căci socialismul din Germania nu e j-
dovesc, ca de pildă în Franța, fiindcă
Germanii stau pe o treaptă înaltă de
creștere și de cultură, iar cultura lor
este națională, deși cuprinde în sine
toate culturile și literaturile neamuri-
lor de pe pământ. De vrei să ști și
să cetești despre orice popor de pe
rotogolul pământului, n'ai decât să te
duci în bibliotecile germane și vei
găsi ce cauți.

Socialiștii germani țin la patria
și la națiunea lor, de aceea nici nu
pot fi uneltele oarbe ale internațio-
nalei. Noi voim să cercetăm întrucât
socialiștii unguri cari sunt mult mai
slabi ca număr și organizație, caută
să imiteze pe cei din Germania și
dacă li imitează cu succes ori nu.
Ajunge însă, că ei au declarat prin
conducătorii lor dela congresul din
Budapesta, că dela partidul naționa-
lităților și dela Români în deosebi
nu pot aștepta nimic; că ar fi vrut
să se alieze cu partidul naționalist
din dietă, dar acesta n'a voit să se
facă luntre și punte pentru socialiștii,
cari sunt în contra naționalismului
și deci nu s'ar face și ei luntre și
punte pentru cererile și postulatele
naționalităților.

Iată unde am ajuns după atâta

dulceață și ochi frumoși, ce i-au ară-
tat unele foi ale noastre față cu so-
cialiștii unguri.

Am zice că n'am pierdut nimic,
căci ceea ce n'ai avut, nici n'ai putut
pierde. Totuși am pierdut ceva, —
am pierdut o nădejde deșartă, care
ne ținea pe mulți, mai ales dintre ti-
nerimea noastră, amețiți și buimăciți.
De acum știm, că presupusa frăție cu
socialiștii unguri dă deocamdată drept-
tate zicalei Românilor: „Stai unde
stai, că mai bun loc n'ai!”

La jubileul „Gazetei”.

Salut din America.

Cleveland-Ohio U. S. A. 2 (25) Aprilie 1908.

D'aci din lumea nouă „Gazetă” te salut
Ziarul țării mele cu-așa mândru trecut.
D'aci din lumea nouă „Gazetă” îți urez
Ca unei dulce mame, pe care o stimez:
Viață nesfârșită pentru al nostru neam,
Ce suferă acolo în țara lui Traian.

O tu matroană sfântă, sau cum să îți
[mai zic,
Doresc să îți ajungi scopul, ce-ți este
[chiar unic.

Pe fii țării tale, ce îi iubești cu dor,
Să'i vezi, vreau să zic, liberi ca ori și
[ce popor.

Căci din latina ginte, numai Români
[sunt
Ce plâng și suspină în leagănul lor
[sfânt.

În veci, mare „Gazeta”, matroană ai
[să fii
Pentru neamul român, pentru ai lui
[copii!

Acsente Germany de Drăguș.

Galati, Martie 1908. — „Gazeta
Transilvaniei” Brașov.

Șaptezeci de ani ați făcut tu-
neluri în Carpați pentru inimile și

sufletele neamului românesc. Vă urez
să serbați și jubileul de o sută de
ani, bucurându-Vă de izbânda româ-
nismului.

Traian Nica,
proprietar de moși

Omagiu »Gazetei Transilvaniei«.

Gazetă floare aleasă!
Miros dulce ai răspândit
Cu cununa de mireasă
Astăzi te ai împodobit.

Mirele tău este neamul
Românesc voinic și tare,
Croiește-ți de astăzi planul
Și ni-l pune 'n aplicare.

Cum te-ai luptat în trecut
Cu zel și cu energie,
Cu curaj neîntrecut
Și în viitor să fie!

Libertatea cea deplină,
Egalitatea frățească,
Și Dreptatea divină
Așteptăm să ne sosească.

Pentru asta Trinitate
Te-ai luptat eroicește;
Luptă-te și mai departe!
Că Neamul te sprijinește.

Zeci și sute de ani încă
Îți dorim să mai trăiești,
Până la cea mai adâncă
Bătrânețe! precum ești.

Bucuredea-vinoasă. Ianuarie 1908.

Theodor Pop.

Căpâlna de jos, 11 (24) Aprilie
1908. — Trimit deodată cu abona-
mentul pentru „Gazeta Transilvaniei”
trei (3) coroane pentru fondul jubilar
al „Gazetei”, ce l'ați înființat cu a-
ceasta sărbătorească ocaziune!

Demetriu Todoran,
invățător.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Învins.

...De ochiul tatei mă feriam și nu
mi-a fost mică bucuria când am aflat, că
a doua zi de dimineața avea să plece la
oraș să facă niște plăți și cumpărături
pentru casă.

Eram, pe atunci, slab și bolnăvicios
și-mi purta mama o grijă ca pentru co-
pii mici: să nu răcesc, să mănânc bine și
cumpătat; să mă culc la vreme și să dorm
liniștit. Mă avea numai pe mine.

Și dacă nu oricine ar sti ce poate
o inimă de mamă, m'aș încumeta să spun
cât putea mama pentru mine. Tata, în
schimb, mi-a părut întotdeauna mai aspru
și preocupat de alte lucruri.

Înainte de a intra în facultate, mă
opriseră o iarnă acasă să mă întremet.
Mama era un fel de doctor, mai înaintată
decât mine în cunoștința regulilor de
igienă și — mai cu seamă — cu păstrarea
lor. Tata supraveghia aspru atât păzirea
acestor reguli, cât — mai ales — conduita
mea în afară. Pentru aceasta din urmă
preocupare a sa eram nemulțumit — și

de aici un fel de luptă între mine și el.
Isbucneam une-ori într'o revoltă plină
de lacrimi pentru restricțiunile dela unele
plăceri (vânătoarea, balurile etc.), cari ar
fi putut să mă întărească... Partea asta
o exploatam totdeauna cu succes față de
mama, care, la împrejurare, își punea cu-
vântul pentru mine.

Eram pe la sfârșitul iernei. În gos-
podărie treabă nu prea era. Părinții însă
se bucurau când se găsia pentru mine —
și mai cu seamă când o căutam. Eram
chiar mulțumiți să nu mă mai vadă cu
cartea un an de zile. Arare însă, după
alte treburi, nu-i părea rău tatii văzân-
du-mă cetind. Se vede, ținea să nu fie în-
șelat în nădejdea de a scoate din mine
om cu carte. De ar fi fost însă după mama,
trebuia să rămân să văd de moșie, să nu
rămâie pe mâni străine, iar eu să ajung
slugărind prin vre'un minister, sau cine
știe pe unde, de dragul cărții... Stă-
pănit de atmosfera vieții dela sat, eram
și eu de multe-ori îndemnat să fie așa,
dar ambiția întrevina numai decât.

Afară de asta țineam să dovedesc
tatii că și din ficiorul său poate să facă
om cartea. Și asta, pe de o parte, pentru
încrederea puțină ce punea în știința mea
la învățătură, iar pe de altă fiindcă tot

țineam să-i împac mândria lui de tată —
și de tată bogat — două motive, cari,
deși se loviau cap în cap, aveau însă cu
atât mai multă putere de a mă hotări.

Dupăce mai slăbise puterea iernii,
cu gerurile și zăpezile mari, am început
să tăiam în »Pisc« cu un petec de pădure
de stejar pentru noi și de vânzare pentru
oraș — mai cu seamă, că mulți oameni își
țineau boii în grajd pe mâncare. Tot a
doua-zi mă duceam la pădure, pe rând cu
tata. Ion, argatul, mergea aproape în fle-
care zi cu unul din noi și adese rămânea
peste noapte acolo, în colibă cu pădurarul.

Acolo era să-mi mântui zilele. Opt
săptămâni am stat închis, mai mult ză-
când. Mama, cu lacrimi în ochi, vecinic
lângă mine, blăstăma nu numai petecul
în tăcere, ci dacă ar fi fost după mânia ei
ar fi ars odată cu pădurea noastră până
și cea din urmă rădăcină din câte a lăsat
Dumnezeu sub pământ.

Și... iar m'am întremat. Se înțelege
că nu mai eram cel de odinioară. Tata o
sfeclese. Cât pe aci era să mă piardă.
În timpul boalei umbra pe lângă mine cu
atâta bunătațe și îndemănare, încât era
mai gata s'o întreacă pe mama.

Într'un fel am dus-o bine în timpul
aceia.

Pe urmă tata și-a văzut liniștit de
pădure, iar eu, dupăce am putut ieși din
casă, am început să aleg porumbul din
magazie. Aveam câteva femei și fete.
Când nu era Ion, aveam și un om pentru
ridicat.

Era semn de primăvară. Zăpada se
topia și razele soarelui aveau ceva în-
viorător. Cu paltonul adunat bine la piept
stam pe un scăunel, în colțul magaziei,
citind vre'un jurnal sau de vorbă cu lu-
crătoarele. Era și Lința Schiopului; —
Lința soriei Schiopului, căci acesta mu-
rise; — sau Lința văduvei.

Din grămada mare, care cuprindea
jumătatea magaziei, fetele, aplecate, cu
mişcări iuți, alegeau știulete după știulete,
aruncând pe cel frumos într'o parte, iar
pe cel stricat sau mic la bob de alta,
pentru porci,

Din vreme în vreme se ridica câte
una dreaptă, cu capul amețit și ținându-se
de mijloc. Foarte rar se opriau mâinile
stăruitoare ale Linței — și atunci, în fund,
peste celelalte, mi-se arăta jumătatea
trupului ei...

Purta pe cap o basma galbenă, le-
gată la spate, lăsându-i gâtul aproape

Revista politică.

După o vacanță mai lungă s'a redeschis eri din nou dieta ungară. La ordinea zilei a fost alegerea biroului dietei. Cu mare majoritate de voturi au fost realeși vicepreședinții din sesiunea trecută, cunoscuții șovinisti Rakowszky și Navay. La ședința de eri au luat parte și vreo zece deputați croați.

In aceeași ședință s'au anunțat și câteva interpelațiuni și propuneri, între cari interpelarea deputatului socialist *Mezőfi* pentru prezentarea urgentă a reformei electorale și propunerea dep. Dr. *Maniu*, ca să se voteze presiului dietei neîncredere pentru aplicarea nedreaptă a regulamentului camerei față de deputații naționaliști.

Mare zarvă a pricinuit zilele aceste între kossuthiști o hotărâre a ministrului de interne *Andrassy*. Reprezentanta orașului *Oedenburg* (Șopron) a hotărât adecă în una din ședințele sale mai recente, că la referatele reprezentanței comunale se poate folosi și limba germană. In contra acestei hotărâri s'a anunțat recurs. Ministrul *Andrassy* a respins recursul pe motiv că în înțelesul legii de naționalități se poate folosi în reprezentanțele comunale la referate și limba germană. Hotărârea lui *Andrassy* a produs mare nemulțumire în ceata șovinistilor. Pentru a-i mulcomi, ministrul *Andrassy* s'a prezentat luni seara în clubul koșutist, unde a făcut câteva declarațiuni caracteristice cu privire la modul cum se măsoară la noi în Ungaria dreptatea. Conte *Andrassy* a zis între altele că statutul, prin care se dă voie să se folosească limba germană ca limbă protocolară în *Oedenburg*, a fost aprobat înainte cu mai mulți ani, deci el (ministrul) n'a putut anula hotărârea reprezentanței comunale.

De altfel, zise ministrul, trebuie să aveți în vedere, că Germanii din toată țara sunt elementul cel mai demn de încredere. N'ar fi lucru cuminte politicește de a ni-i face dușmani și pe Germanii din Ungaria, unde și așa avem de înrcă cu Românii și cu Slovacii. Nu trebuie ca cestiunea naționalităților să o sgândărim pe toată linia și să luptăm deodată cu toți. Germanii au fost totdeauna aliații Ungurilor și aceasta alianță trebuie cultivată și păzită.

In fine ministrul *Andrassy* a declarat că procederea față cu deciziunea dela *Oedenburg* nu poate forma nici decum un precedent pentru alte municipii. La caz însă când un municipiu român ar urma exemplului *Șvabilor din Oedenburg* și ar decreta

limba română, el, (*Andrassy*) ii asigură, că va anula o astfel de deciziune.

Foile maghiare scriu, că declarațiunile lui *Andrassy* au mai mulcomit pe șovinisti. Totuși bar. *Banffy* a anunțat în ședința de eri a dietei o interpelare în cestiunea aceasta și astfel ministrul *Andrassy* va fi nevoit să răspundă și în dietă.

Din Washington se anunță, că președintele *Roosevelt* a adresat congresului un nou mesaj, cerând ca de urgență să se acorde guvernului federal puteri mai întinse spre a lua diferite măsuri de ordin financiar; aceasta în scopul mai cu seamă de a încunjura o nouă criză financiară. Mesajul se ocupă de relațiunile dintre capital și muncă și condamnă pe demagogii, cari predică război contra celor bogăți, dar în același timp vestește cu asprime pe miliardari, ai căror fii sunt uște proști, ale căror fiice sunt principese străine și cari își pun onoarea lor într'un lux fără gust, iar ca scop al vieții au strângerea de bani, cu care săvârșesc lucrurile cele mai murdare.

Iată ce scrie confratele bănațean „*Drapelul*” despre socialiștii din *Budapesta*, cari la congresul lor din *Budapesta*, s'au lepădat de Români.

La congresul lor, ținut la *Budapesta* în săptămâna de după Paștile gregoriane, s'au lepădat socialiștii de noi, adecă ne-au prezentat drept niște fricoși și netrebnci, nepotriviti de a le face lor servicii. Limbagiul lor violent contra noastră nu ne-a surprins, căci așa li-e felul lor. Dar de faptul, că au eșit cu arama pe față, ne-a părut bine.

Prin acest atac fățis al socialiștilor se pune capăt unei amăgiri, care începuse a lua la noi proporții îngrijitoare. Se credea adecă în unele cercuri, că în cele esențiale este identic programul socialist cu al nostru, așa, că nimic nu stă în calea unei apropieri cât de intime între noi și socialiști.

Atacul violent dela congresul socialiștilor, venit nu din partea vreunui delegat obscur din provincie, ci din partea cea mai autorizată, dela însuși președintele lor, sperăm că va deschide ochii multora, cari s'au lăsat până acum amăgiți.

Din toate cele vorbite pe tema politice deputaților noștri la congresul socialist, reiese până la evidentă, că socialiștii au voit să folosească pe deputații noștri ca unelte în mâinile lor și când au văzut că ai noștri stau pe picioarele proprii s'au năpustit asupra lor cu vehemența omului înșelat în așteptări.

Atacul lor n'are să ne supere, dar are să ne bucure, că se face în fine lumină.

Deci în unele postulate politice nu se poate contesta identitatea tendințelor noastre și ale socialiștilor, totuși în temeliile lor principale este cer și pământ, între programul nostru și cel al socialiștilor.

Erau cu tăiatul pe sfârșite în pădure și tata începuse să răiască drumurile — și, se înțelege, să se intereseze mai mult de isprava de acasă. I-se părea că prea puțină treabă se făcuse în atâta vreme cu porumbul și-i da ghies cu vizitele prin magazie. . . . Eu îmi făceam de lucru și nu ziceam nimic. Dar am băgat apoi de samă, că în felul de a se interesa, avea intenția de a ne bagateliza — și asta m'a durut și mi-a slăbit zelul.

Pe de altă parte, nu știu cum să-mi explic, tata a deșteptat în felul acesta în mine și oarecare ambiție. Deși mă siliam — și reușeam — să par rece și nepăsător, am pntut înțelege că toți ochii citiau nemulțumirea din sufletul meu.

E binevenită, în astfel de împrejurări, mângăierea ce ți-o dă încrederea și îndemnul celor mai multe priviri de a recunoaște autoritatea unui mai bătrân, rămânând »să faci tot ce știm noi« — și asta mă mângăiea.

Îmi era însă nesuferit felul de a privi, de altfel foarte rar, al lui Ion; îmi era nesuferit Ion însuși care grămădea în fundurile magaziei cele două calități de porumb. »Asta mi-e dușman« mi-am zis.

— Nu știu ce te-a apucat, că-ți place

Noi pornim din drepturile ce ne revin ca individualitate națională, alcătuitoare de stat, iar ei sunt dușmani declarați ai ideii naționale, nu numai din punctul de vedere că se consideră pe sine ca internaționali, ci și pentru că în postulatele lor tind față de noi la același sfârșit, la care tinde și politica actuală de guvernament, nerecunoscându-ne nouă dreptul la individualitate națională.

Aceasta s'a putut vedea mai bine din motiunea lor dela congres, prin care nu admit organizarea socialismului din Ungaria pe baze naționale.

Jertfe.

Cu acest titlu *Revista economică* din Sibiu, publică de Paști un articol, care merită luarea aminte și a cetitorilor noștri. Deaceea îl redăm aproape în întregime. Iată-l:

Rămăși departe îndărătul altor popoare pe toate terenele vieții: în politică, în cultură, în economie, săraci și desorganizați sufletește și economiceste, — sentimentul nobil de jertfire ar trebui să ne însuflețească în grad mai potențat decât pe alții.

În fața problemelor mari, ce ne stau înainte, nu mai putem rămânea nepăsători. Mai ales lipsa de o cultură sănătoasă și sărăcia ușor ne pot săpa groapa și moartea aceasta nu ne va mai da nici măcar nădejdea unei reînvieri.

Școalele noastre sunt cu un picior în groapă și ele asteaptă mântuirea dela altruismul cărturarilor noștri și dela iubirea de jertfire a săteanului român.

In acțiunea de salvare a școalelor le revine și băncilor noastre un rol important.

Nu mai puțin important este rolul indicat băncilor în acțiunea de ameliorare a situațiunii economice a poporului nostru.

Toți vedem, că băncile nu vor putea să meargă și în viitor tot pe calea bătută până acum. Ele numai așa vor satisface pe deplin rostul lor în viața poporului, vor ști să adăpostească instituțiunile noastre culturale și economice existente și dacă vor da impulsul trebuincios pentru crearea altor instituțiuni noi, fără cari viața amărată a poporului nostru trebuie să se istovească.

Băncile, mai mult decât celelalte instituțiuni ale noastre, au să pregătească terenul pentru progresul nostru economic și să deie avânt agriculturii, meseriilor, industriei și comerțului, cum și unei rețele complete de tovărășii economice și culturale.

Băncile și oamenii din jurul lor vor trebui să-și impună o serie întreagă de jertfe pentru scoaterea poporului nostru din piroteala de azi.

Factorii conducători ai băncilor vor trebui să aibă în vedere nu numai consolidarea institutelor financiare, ci și ridicarea și întărirea puterii de prestațiune a elementelor, cari dau seva necesară acestor instituțiuni, adică a clientelei lor.

Căile și mijloacele pentru ridicarea situațiunii culturale și economice a numeroasei clientele a băncilor sunt foarte multe. Succesul însă atârnă în mare parte dela norocoasa alegere a problemelor celor mai necesare, dela stăruința neîntr-

ruptă în executare ș. a., va atârna mai departe dela combinațiunea fericită și naturală a forțelor de cari dispunem în diferitele noastre organizațiuni, cum sunt: biserica, școala, »Asociațiunea« și celelalte instituțiuni culturale și economice.

In lucrarea aceasta de regenerare va trebui să fim stăpâniți de adevărata dragoste frățească, de dragostea care întărește temeliile.

Iar ura și pizma, cari în anii din urmă au ieșit tot mai mult la iveală și cari zădărnicesc un spor mai mare pe toate terenele vieții, să le înfrânăm, să le stărpim chiar.

Pe urma acestei acțiuni de premenire a moravurilor, care reclamă și ea multă virtute și jertfire de sine, va urma în mod firesc o pornire pe căi mai bune.

Bogatul și săracul și chiar văduva vor contribui cu dragă inimă pentru conservarea și întărirea instituțiunilor existente; toți își vor da concursul pentru înfriparea unor nouă instituțiuni culturale și economice, menite să reverse belșug și fericire în toate părțile.

E timpul lucrului și al jertfelor; să nu lăsăm acest timp să treacă nefolosit.

Pentruca: cum ne vom așterne așa vom dormi.

Din tractul protopresbiterial al Branului.

— Intregirea salarelor învățătoarești. —

In numărul 83 al »Gaz. Trans.« învățătorul confesional informează publicul cetitor cu »date pozitive« precum zice, arătând că din partea celor chemați a se interesa de soartea învățătorilor noștri confesionali, se face prea puțin, dacă nu chiar nimic.

Intru cât se provoacă la trei comune din tractul încredințat conducerii mele, mă simt dator a arăta On. public cetitor starea faptică în această cauză.

»Așa comuna Zernești«, zice învățătorul confesional stă nepăsătoare așteptând îndrumarea consistoriului în chestia, salarisării, care îndrumare ca multe altele, mereu întârzie și nu mai vine.

Nimic adevărat din toate acestea căci subscrisul încă la începutul anului acestuia, după ce mai întâiu am ținut o consfătuire cu învățătorii, ca să ascult părerea lor, am conchemat la o conferință în chestia salarisării învățătorilor, pe preoții, învățătorii și fruntașii comune, Zernești, spre a pregăti cauza, ca cu atât mai ușor să o putem rezolva în comitetul și sinodul parohial. Fiind lucrul pregătit, s'a conchemat apoi comitetul parohial, și acesta, unanim și cu mare însuflețire, a decis susținerea școalei fără a cere ajutor dela stat, și s'a căutat și mijloacele necesare pentru regularea salarelor învățătoarești în sensul legii noue școlare.

Atât în conferința ținută cu preoții, învățătorii și fruntașii comunei Zernești-cât și în comitetul parohial, unde toți învățătorii sunt membrii ordinari, s'a constatat cu date autentice, că din venitul de astăzi al bisericii nu se pot completa salarele învățătorilor prescise de lege, și s'a decis unanim a se face repartitie pe popor.

Aceasta repartitie s'a decis a se în-casa și pe anul 1908, așa că aprobându-se acest conclud din partea forurilor

— Eu zic să mă lași în pace, dacă vrei să fac treabă aici!

Ochii mi-se închiseră. Toate privirile se îndreptară spre mine. Dar trebuia să mă stăpănesc.

— Îmi pare bine că ai ambiția să faci treabă — îmi zise tata tot zimbând și tot liniștit — și mă bătu pe umăr.

Era bătae de joc. Zimbetul îi era silit. Nu-i plăcuse răspunsul meu rețezat.

Apoi rise, dând din cap cu ironie:

»Ați văzut?!... Ce zici Lința? Nu-i așa că nu se incurcă domnișorul nostru?«

Levia deadreptul. Lința plecase ochii în jos. Eu am întors spatele privind afară pe ușa magaziei. Eram foarte turburat și multă vreme, după ce au plecat lucrătoarele, m'am învârit prin curte neliniștit, fără să mă încumet să intru în casă. Mă supărase în urmă și mama, venind în magazie ca să mă mângăie, de bună seamă pentru neplăcerile ce le avussem. Tata îi spuse, se vede, totul.

Mă pomenii ieșind pe poartă. Satul era liniștit ca și amurgul, care îmi părea că aduce uritul și pustiuul cu el. Un lătrat de căne rupea tăcerea din vreme în

gol. Chipul ei puțin rotund și alb rămânea câteva clipe în profil, nemișcat, iar ochii priveau înainte gânditori, pătrunși de o seriozitate copilărească. Apoi își arunca, ca deșteptată, ochii negrii, sprâncenați spre colțul unde ședeam eu — și se punea iar pe lucru. Deși slab, mama se bucura văzându-mă că port grija porumbului cu atâta tragere de inimă.

Dimineața, învălit în palton, așteptam să văd, pe drum, răsărind pe cea dintâi dintre lucrătoare — și intram în magazie.

Mărturisesc însă, că ochii mei, în loc să aștepte ivirea vre'uneia dintre lucrătoarele vecine curții noastre, stăruiam mai departe, la capătul drumului, la pod, unde se putea arăta, prin aerul clar al dimineții, basmaua galbină. Și dacă în ziua aceea basmaua nu era galbenă, era mersul, era tot Lința.

Și ce aveam cu ea? Nu m'am întrebat nici odată.

Când era vremea prânzului, venia mama să mă cheme, mirată de atâta zel, — dacă, până atunci — vre'una mai îndrăzneată dintre lucrătoare nu-mi da să înțeleg, că e vremea prânzului și a trebilor de acasă.

a început din nou lucrările. La primirea muncitorilor a preferit pe români, cari au lucrat cu credință și anii trecuți. Englezii rămași fără lucru sau năcăjit și într'o bună seară au pus dinamită casei, în care locuiau românii. Incident mai grav nu s'a întâmplat. Englezii iau amenințat pe români cu moartea dacă vor rămănea și mai departe în oraș. Românii 40 la număr sau împrăștiat. Au trimis și oficiul de înștiințare, că dacă va mai primi Români în lucru, ei vor arunca în aer toată fabrica. La amenințarea asta fabrica a închis porțile și a încetat lucrul.

Oraș distrus de flacări. 10.000 oameni fără adăpost. 12 milioane daune. »Românul« din America scrie: Din niște cărpe ce zăceau dealungul liniei ferate s'a născut un foc mare, care a nimicit aproape a treia parte din orașul *Chelsea Mass.* Nefericirea a fost c'a domnit un vânt puternic cum de mult nu s'a mai pomenit, care a zădărnicit ori și ce încercare de a stămpăra flacările. Trei oameni au murit, cincizeci până în 75 sunt greu răniți. Aria focului a fost o eclipsă în lungime și trei pătrări în lățime. Mai mult de 500 clădiri ruinate. Toate băncile, aproape toate bisericile, mai multe școli, casa orașului, opera, și multe din clădirile cele mari de industrie și officii. Pompierii din Boston și din 11 orașe mărginașe au venit în ajutor. Focul a durat 12 ceasuri. Aproape 10.000 de oameni au fost alungați din lăcașurile lor. În graba cea mare n'au fost în stare să își scape nimic din cele din casă. A fost requirată militia într'ajutor, ca să patrulaze prin oraș. Locuitori din Boston au primit pe nefericiții în casele lor.

O corabie condusă de călugări. O curiozitate din zilele noastre e și corabia numită »Sf. Proroc Ilie«. Corabia e sub cârma unei cete de călugari din promontoriu »*Kajtos oros*« dela sf. munte Athos. Acești călugări au multe proprietăți și formează o republică de călugări, — cari au în stăpânirea lor o mulțime de mănăstiri, sate și metocuri. Vârfulurile catargurilor sunt împodobite cu cruci, cu toate că corabia plutește sub steagul împărăției turcești. Cu această corabie se transportă la mănăstiri și la metoace alimente de tot felul — dar de multe-ori se aduc mărfuri și pentru alți negustori. Căpitanul corăbiei este un ieromonach — bag' samă un egumen. Matrozii sunt toți de-a binele călugări îmbrăcați în rasă călugărească.

Conștiința*)

de *Gavrilă Dunca*,
preot în Maramureș.

II.

Dacă cel perzecat de sufletul său nu se află bine între oameni, doară va afla bucurie departe în singurătate. Dacă nenorocii caută anume singurătatea, atunci ea trebuie că are un farmec deosebit pentru ei. Câți și mai câți văzând nedreptatea cu capul ridicat și dreptatea călcată în picioare, păcatul prețuit, remunerat și preamărit, blândea și evlavie desprețuită și batjocorită, prietenia fătărită, dușmănia vicleană, lingușirea nemernică, toate toate îndreptate spre împedecarea celor mai vrednici, zic, câți și mai câți au exclamat cu indignare: mai bine între fiare selvatică, decât între astfel de oameni. Ei bine, dar pe aceștia i-a alungat neliniștea din afară în singurătate, fie și numai a odăii ori grădinei sale, pentru aceea îndată ce s'au rupt de câtră acelea au aflat pacea căutată; pe nenorocii, despre cari vorbim însă, remușcărilor și teama sufletească îi însoțește ori unde s'ar ascunde.

Să comparăm dară pe unul, care pentru aceea caută singurătatea, ca acolo în liniște să poată lucra necoturbat, cu unul care să tragă tot acolo, ca să scape de imputările ce i-le face sufletul, și vom vedea cum devine binecuvântarea blăstăm în mâinile nevrednice. Pe Newton căderea unui măr l-a dus la descoperirea legilor naturii, pe sf. Toma de Aquino singurătatea l-a făcut doctor al bisericii și i-a dat conumele de

»*Angelicus*«. Enigmele cele mai complicate le-a deslegat puterea singurătății, multe adevăruri folositoare, multe simțăminte nobile au rămas necunoscute în sgomotul asurzător și numai liniștea sărbătorească a singurătății le-a putut da viață. Cum se poate dară, că numai sufletul pătat nu-și află aci odihnă? Nu, căci muștrările conștiinței îl sbiciuesc cu atât mai simțitor, cu cât cele externe nu-l distrag; și el iar se doarește între oamenii de cari a fugit mai înainte.

Dar nu aici, ci du pe muritorul scelerat în patria fericii, du-l chiar în paradis, el și acolo va fi în iad, căci iad a dus în peptul său.

Noaptea, care pentru cei ce i-a ajuns în fațe bune, în muncă cinstită aduce somn ușor, somn de recreare, celor maltratați de conștiință le pune înainte faptele lor mârșave în chipurile cele mai înspăimântătoare și el îndată, îndată se deșteaptă, întunecimea-l plictisește și de abia așteaptă să sosească dimineața. Zorile se arată, se face ziua, dar ce bine-i aduce? Se scoală mai obosit de cum s'a culcat. Nu se bucură de lumina ce o aștepta, iar de nălucile întunerecului se teme, căci e bolnavă imaginația.

Lucrările zilnice ale acestui nefericit cum sunt? Ori la ce lucrare cât de neînsemnată se recere judecând sănătoasă; la ajungerea scopului ai de a alege mijloace potrivite. Cel pe care-l acuză conștiința poate cumpăni ceva cu sânge rece? când întreg eul său e un chaos. Tot începe, dar nimic nu isprăvește, aleargă în sus și în jos, asudă mult, dar nimic nu folosește, când ar ajunge la ceva se oprește, pretutindenea dă de piedeci, pe cari nu-i în stare a le învinge și când ajunge la capăt, toată lucrarea i-se prăbușește.

Toate acestea conștiința le pricinuește. Mare-i dară puterea ei și crudă-i pedeapsa. Că acestora urmează desperarea, nu-i greu de aflat. Viața — scumpă încă și aceluia, cari nu cunosc prețul ei, și aceluia cari nu cunosc bucuriile vieții. Ori ce suntem gata a părăsi pentru viață și pentru apărarea ei suntem gata a da piept cu pericole, cari ne petrec puterile. Viața o dorește săracul, care abia o duce de pe o zi pe alta, o nădăduște robul osândit la moarte, moșneagul apăsător de un secul chiar, vrea să trăiască încă un an baremi; numai cel chinuit de conștiință vrea să scape de ea. Nu pornirea asta a dus pe vânzătorul Iuda la lemnul aturisit și s'a spânzurat?

Dar dacă conștiința instruează așa de lămurit, dacă ea judecă așa de strict și pedepsește așa de aspru, cum să ne explicăm mulțimea de atâtea crime enorme, cari înegresc mai fiecare pagină din istoria veche și nouă? încât ne vine a presupune că istoricii s'au conjurat, a înspăimânta posteritatea cu faptele celor vechi și în modul acesta rușinos a-i eterniza. Intr'adevăr raportul dintre faptele laudabile și cele de reprobare e ca cel dintre un pisic și un uriaș, ca cel dintre o movilă și un munte ce lovește norii. Însă n'avem ce ne mira, dacă strigătul conștiinței mulți nu-l aud, nu-l pricep și legea scrisă în inimile noastre mulți nu știu, ori nu vreau a o ceti, și pedepsele îi fac încă și mai îndărătnici; când își închid ochii înaintea opreliștelor scrise în marmoră și piatră și de pedepsele cele mai mari nu se înfioară. Atară de aceea, dacă de mai multe ori dearândul n'am băgat în samă cuvintele conștiinței, ni-se pare că ea a încetat cu dojenele și s'a stins cu totul din noi; ea însă atunci numai tace, se va

trezi odată și puterea ei va fi cu atât mai mare, cu cât s'a părut adormită mai inoelungat, ca tempestatea după un timp cald și liniștit.

Partea cea mai mare din om e drept, că o alcătuește carnea și sângele, deci înclinațiunile, cari contracize sufletului sunt puternice, dar acestea obosindu-se slăbesc, și ajunge la putere partea mai nobilă, dacă nu mai curând, pe patul de moarte de bună seamă, când muribundul e încunjurat de chipurile negre ale păcatelor comise, ca Baltazar la arătarea »*Mane, thecel, phares*«-ului. În ochii împăienjeniți a nefericitului strălucete scilpicuinea banilor luați pe nedreptul, pieptul lui horcăitor îl apasă averile strinse cu vicleșug, în urechile lui surde resună plânsurile celor pe cari i-a asuprit cerând răsunare, oasele lui săcate le strătae uritele păcate ale desfrâului: toate acestea sunt biciuri în mâna sufletului, care acuma își răsună asupra trupului istovit. Liniștindu-se toil patimelor, se aude limpede glasul sufletului, care deși târziu, dar convinge, nimeni nu rămâne nerăsunat din partea naturii vătămate. Iar când omul e convins despre aceasta e gata și propusul lui de a încunjura tot ce l-ar putea împinge la perire.

Asta-i cauza, că patul de suferințe adese-ori e catedra întoarcerii, a îndreptării, pe care muștrătoarea conștiință e învățătorul, și pe cel doborât de povara păcatelor îl ridică propusul unei vieți mai bune și plăcute lui Dumnezeu.

Conștiința la aparință stânsă o deșteaptă de multe-ori mizeria, durerea. Bunătatea și înțelepciunea nemărginită a lui Dumnezeu o dovedește și aceea, că El și împrejurările nefavorabile, între cari ne aruncăm, le știe întoarce spre binele și fericierea noastră. Astfel izvoresc din stâncă apele cele mai sănătoase cristaline și numai până atunci is curate până curg pe pietriș; astfel ne redobândim sănătatea mai dulce, decât prin ori ce, prin leacurile mai amare; astfel curățește focul ceresc aerul stricat și pestifer. Îndată ce a pășit aspru Iosif față de frații săi, aceștia și-au adus aminte de blăstămăția ce au făcut, și le-a părut rău, că au vândut pe fratele lor mai mic. Manasse, care a ridicat altare idolilor și a grămădit păcate peste păcate, numai atunci și-a venit în ori din idolatrie, când Assyrienii în lanțuri îl duceau în Babilonia, numai la zăruitul lanțurilor s'a deșteptat în el conștiința și la dojenele acesteia pocăința, care i-a restituit libertatea și domnia. Pe »fiul rățacit« asemenea mizeria și foamea l-a îndemnat la pocăință și l-a dus la casa părintească, precum așteaptă și astăzi cei de bunăvoire, ca relele actuale și mizeria ce ne amenință să ne reînnoiască viața și toate într'u Hristos.

Nu-i deci nici un urghiu așa de ascuns, unde cineva să se poată îndosi de muștrările conștiinței, nu-i o treaptă, o dignitate așa de înaltă, unde grijile concepute cu ocaziunea comiterii păcatului să nu se poată urca. Totuși nu putem presupune, că, dupăce ori ce mod firesc și ori ce putere omenească rămâne fără succes în delăturarea pedepsei, cu care maltratează conștiința pe nefericitul său, zic, nu putem presupune, că Dumnezeu n'ar fi voit a ajuta omeia în mod supranatural. Așa e! Cu brațe părintești a ridicat D-zeu neamul omenesc, nevrând ca omul să rămână rob păcatelor sale și astfel pe veci să piară, a voit a duce pe toți la mântuire, în religione a arătat mod, pe care folosindu-l să-și redobândească pacea sufletească perdută prin păcat. Mărire ție religione

sfântă, adusă din cer! Numai prin tine putem ajunge unde destinațiunea sublimă ne chiamă. Altarul tău e liman, pe care cel ce a suferit naufragiu, află viață, scut și apărare. Prin tine vorbește Dumnezeu însuși, care singur e puternic a șterge păcatele și a ne îmbrăca iară în nevinovăție! Mare a fost păcatul lui David, că prin omicidiu și-a deschis cale la adulteriu, dar mare i-a fost și părerea de rău — dovadă psalm 50 — pentru aceea mila Domnului l-a ridicat și lacrimile lui au încetat când Nathan prorocul i-a dus știrea, că »Domnul a ridicat păcatul lui, nu va muri« (II Reg. 12, 13). Asemenea Eremia și alții. Și apoi nu-mi spune, că acelea s'au întâmplat în timpurile vechi, când oamenii primitivi nu se cunoșteau nici pe sine, nici lucrurile, cari îi încunjurau: dacă n'au văzut cauza, efectul l-au atribuit lui Dumnezeu. Pe D-zeu l-au auzit bubuind în fundul mării, El șuera prin vânturi, El vorbea din unghiurile ascunse ale templelor! În timpurile mai nouă n'a încetat conștiința a muștra pe cei nevinovați și religionea și acum lucrează în mod binefăcător. Permiteți-mi a vă atrage atențiunea asupra contelui Ioan Friderich Struensee, un alter Plehve al Daniei, mort la 28 Aprilie 1772. Vom vedea ce sfârșit tragic a avut acest medic de rind ridicat la treapta de ministru. Regele Cristian VII pentru oltuirea clironomului l'a remunerat cu rangul de nobil, apoi i-a devenit conzilier intim, ca atare pe ministrul expert și plin de merite, pe contele Bernstorf l-a delăturat și i-a ocupat locul. Apoi dimpreună cu prietenul său Brandt a oprit pe rege dela ori ce conversare, cu deosebire să nu se întrețină cu ministrii săi. În 1770 a schimbat prin rege constituția țării după gustul său, ceea ce a produs mare nemulțămire în nobilime mai ales, căci îi costase drepturile de până aci, a redus numărul deregătorilor și pe toate terenele a făcut înorii radicale. Orbit de trufie s'a făcut conte și ministru de cabinet cu dreptul de a da porunci țării de subscrierea regelui. Astfel Struensee a ajuns la puterea supremă, călcând pe ruinele mai multor bărbați vrednici. Când însă a voit a reforma și poliția din Copenhaga după modelul celei din Paris, nemulțămirea a devenit generală și starea ministrului tocmai critică. Între chinuri și remușcări sufletești a văzut, că nu mai e în stare a ținea în mâni puterea și că siguranța personală îi e periclitată. În 17 Ianuarie 1772 numai s'a auzit, că el cu mai mulți complici de ai săi a fost dus în prisăre și tras în judecată de un tribunal constituit din cei mai mari dușmani ai săi. Săptămânile prime ale robiei au fost din cale afară grele, pentru că conștiința îl tortura în mod înfiorător. În această stare desperată a recurs la mângâierile religionei, cari în mod minunat l-au ajutat, așa cât în 25 Aprilie, când i-au adus judecata, că are să fie executat prin moartea cea mai rușinoasă, el o-a ascultat cu suflet liniștit, numai împrejurările îi erau spre greutate.

În rezumat: Am văzut conștiința cât e de plăcută când remunerează, câtu-i de grozavă când pedepsește, câtu-i de fericitoare pacea, proprietatea conștiinței curate. Pace sufletească! Să nu-ți frământă memoria cu cele trecute, să nu-ți bați capul cu năcazurile prezente, să nu te temi de nesiguranța viitorului! Cum să ajungă în posesiunea ta sufletele noastre? »Stați în drumuri și vedeți și întrebați despre cărările cele vechi, care-i drumul cel bun și

*) Continuare din adausul de Paști („Gaz. Trans.“ Nr. 88.)

se astupe cărarea sau calea, pe care sunt obiceiuită a merge, cărmaciul face părție, pe unde să poată trece tovarășii săi de muncă. El știe să îndeplinească poruncile stăpânului său ca și cel mai credincios servitor, înțelege și cel mai mic semn dat lui de stăpânul său — tonul mai aspru sau mai domol îl pricepe de minune, și îndeplinește ordinele date. Conducătorul, la cazuri date, e mândru de chemarea sa, e ambițios, și să simte pe sine că poate ceva. Când s'ar întâmpla să i-se ia cărma din cauza unei greșeli — suferă bietul cărmaci să-l bată stăpânul numai să nu-l ia dirigător. Câinii slugi — când nu mai pot trage din pricina vre unei boale sau osteneli, se deshamă și merg încetinel pe lângă sanie. El însă caută sau să se îndrepteze după pedeapsa primită, sau să șteargă putina — în plata lui Dumnezeu. Cu toate acestea el cearcă a se inhama de mulțea ca servitor — ca purtându-se aici bine să poată ajunge iarăși la cărmă.

Intrebăm, deci nu se dovedește oare aci destul de limpede — că acestea animale posedă minte, ca și alți soți ai lor din neamul cel mare al animalelor. Deci dar datorită omului, cu ființa cea mai desvoltată pe pământ este să cruțe — să învețe și să nu pedepsească prea aspru pe bietele animale, cum se întâmplă de multe ori. — A le chinui și bate fără milă e chiar păcat strigător la ceriu.

Stărpirea gândacilor de Maiu.

Cu privire la stărpirea gândacilor de Maiu comitetul Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu dă următoarele îndrumări folositoare:

Art. de lege XII din 1894 despre poliția de câmp în §-ul 50 orânduiește, ca în mod corăspunzător să se stărpească gândacii de Maiu când se ivesc în masse mari. Ceice nu s'ar supune orânduieilor din § ul de sus, după §-ul 95 lit. k. al acelei legi se pedepesc cu sume până la 100 cor.

În țara noastră, afară de locurile muntoase, se desvoaltă gândacii de Maiu așa, că la noi se ivesc în masse tot în al 3-lea an și adecă în acei ani, cari se pot împărți cu 3, cum au fost ani, 1896, 1899 1902 și 1905, și cum e și 1908 anul gândacilor de Maiu.

Felul stărpirei gândacilor de Maiu este adunatul și stărpirea lor. Adunatul gândacilor trebuie început îndată după ivirea lor, pentruca să fie stărpiți înainte de ouat.

După-ce în zile cu soare gândacii zboară câtră sară, adunatul lor e bine să se facă dimineața sau în zile nouroase, pentruca atunci mai ușor se pot scutura de pe pomi. Pe pomi singuratici sau pe pomi dela marginile plantațiunilor se grămădesc mai ales gândacii de Maiu.

Drept îndemn pentru stărpire e bine ca adunătorii de gândaci să fie plătiți, și anume după mulțea gândacilor adunați în chilogramme sau litre (un kgr. cuprinde cam 1069 gandaci). Pentru curățirea pomilor roditori să se iee zileri, cari însă e bine să fie supravegheați ca să nu facă stricăciuni. Gândacii se scutură de pe pomii mici, iar la scuturatul crengilor de pe cei mari se folosesc cârlige. Dacă între adunători sunt feciori tineri, aceștia urcându-se pe pom pot scutura fiece ramură. Scuturatul pomilor să se facă cu putere și numai în intervale scurte (zmăcindu-se), ca gândacii să cadă deodată jos, deoarece scuturându-se numai încet, gândacii, cari se țin bine de ramuri, nu cad jos.

Gândacii să se adune în oale de pământ pe dinlăuntru smălțuite și cuprinzând până la jumătate apă. Din oale să se pună în vase mai mari (butoae, căzi pe jumătate cu apă), sau în saci.

Gândacii de pe pomii de pe lângă drumuri pot fi călcați cu piciorul, iar cei adunați în căzi pot fi opăriți și goliți în gropi, cari apoi se astupă cu pământ. Gândacii adunați în mulțea mare pot fi folosiți de gunoiu și adecă în felul că se amestecă cu pământ, cu var nestins, cu rămășiță de turfă, aceasta pentru curățirea gândacilor morți de mirosul lor. Pentru stărpirea prin zileri a larvelor aflătoare în pământ și cari se pot aduna după plug. Larvele încă pot fi folosite sau ca nutremânt pentru galițe, sau ca gunoiu.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată oă în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrofiate și cari în urma ușurței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca aceste stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cine-va care să dea tinereții deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, trebuie să fie cine-va oăru a oamennii să-și încredințeze fără teamă, fără șfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinuia aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințios, oare știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual exista, atunci apoi va în-ceta existența boalelor secrete.

De e chemare stăt de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr.ului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori-cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organismul i se eliberază de materiile de bolă, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiunilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radica! cu metoda lui proprie de vindecare, chiar și cazurile cele mai neglese, ranel sifilitice, boatele de țev, bășică, nervi și șira spinării, începăturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spatmă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătă

măturil, boatele de sânge, de piele și toate boatele o-ganelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată. În ceea-ce privește cura, depărtarea nu este piedecă, oăci dacă cine-va, din ori-ce cauză n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fie carnia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. până la 5 ore p. m., (Duminea până la 12 ore a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital pesocialist, Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10.

La tipografia și librăria A. Mureșianu se află de vânzare următoarele:
Cărți literare apărute din ediția „Minerva, București.

- N. Petra-Petrescu. Ilie Marin, istorioară pentru tinerime, localizată după nemțesce. 193 pag. . Prețul cor. 1.50
- Vasilie Pop. „Demnița Viorica“ roman. Prețul 2 cor. (plus porto ban) 20
- M. Salodeanu. „Floarea Oflită“, roman. Prețul 2 cor. (plus porto ban) 20
- Ștefan Iosif. „Credințe.“ Poesii à cor. 1.50
- Em. Gârleanu-Emilgar. „Bătrânii“, schițe din viața boerilor moldoveni 1.50
- Eugeniu Bourceanul. „Povestiri din copilărie“. Prețul à . . . cor. 1.50

Celce dorește a avea

Răchie

ieftină

FĂRĂ CĂZAN

acela să-și procure dela

Radovan Popovits comerc. în Ujvidék
CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipularea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 coroane.

Tot așa vând și materialul necesar cu praf cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 coroane.

Avis!

La societatea comercială „Consum“ în Blaj se caută un funcționar comercial pentru conducerea cărților de comptabilitate. Preferenți sunt ș cei cari se pricep în bransa băcăniei.

(129.3—8.)

Încălțăminte de tafelne

GHETE

original americane pentru Dame, Domni și Copil.

Papuci albi de atlas.	Cisme de lucru.	Ghete cu șinoare.
Papuci albi.	Cisme Halina.	Ghete cu nasturi.
Papuci de dans.	Cisme de vânat.	Ghete cu zug.
Papuci de gimnastică.	Cisme de călărit.	Ghete de volajiu.
Papuci călduroși.	Gumasse.	Pantofi de casă
Papuci de postav.	Galoel.	

pentru Dame, Domni și Copil.

Calitate solidă. — Magazin de încălțăminte — Mare asortiment.

Fason modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine.

Strada Vămii nr. 36, (vis à-vis de Cafeneaua Transilvania).

APĂ MINERALĂ PHOENIX

DIN BUZIAS

La suferințe de rinichi și beshică. Superiōra oricărei ape minerale.

PLĂCUTĂ. PUȚIN ACRISORĂ. FĂRĂ FIER, CONȚINE MULT ACID CARBONIC.

Cu deosebire apă de masă răcoritoare.

Recomandată de medici. Recomandată de medic!

Are efect escelent ca **apă de cură** la suferințe de rinichi, beshică, catar cronic de rinichi, formațiuni de peatră și boale catarale de secrețiune. — La cerere trimite prospecte] Administrația Isoarelor:

I direcția băilor MUSCHONG în Buziaș.

Banca Națională a României.		Situațiune sumară.	
		1907	1908
		7 Aprilie	29 Martie. 5 Aprilie
A c t i v :			
114.409,336	80814336 Reser.metal. aur 92396758	131.277,052	130.931,758
	33595000 " Trate aur 38535000		
1.550,396	Argint și diverse monede	1.827,711	1.826.670
72.239,353	Portofoliu Român și străin.	65.455,780	67.595,104
9.417,000	*Impr. contra efec. publice 7600400		
19.370,068	" " " în cont-corent 16759686	24 253,234	24 360,086
11.999,924	Fonduri publice	11.999,924	11.999,924
15.931,524	Efectele fondului de rezervă	15.638,508	15.638,508
3 265,121	Efect. fond. de amort. imob. și mater.	3.238,121	3.238,121
5.872.615	Imobile	5.925,168	5.935,393
639.261	Mobilier și Mașini de Imprimerie	684 796	684,898
526,054	Cheltueli de Administrațiune	473,237	499,022
98.169,567	Depozite libere	104.453,804	104 440,129
15 964,614	Conturi curente	14 965 745	13.786,490
21.702,220	Conturi de valori	27.235,316	25.645 893
391.057,053		407.443,396	406.581.996
P a s i v :			
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000.000
22 726 229	Fond de rezervă	24.609,781	24.609,781
3 373,692	Fondul amortis. imob. și material	3.634,520	3.634,520
253.869,600	Bilete de Bancă în circulațiune	261.813,140	260.895,980
917,965	Dobânzi și beneficii diverse	932,151	1.001,586
98.169,567	Depozite de retras	104.453,804	104 440,129
—	Conturi curente	—	—
391.057.053		407.443,396	406.581,996

Scomptul 5%
* Dobânda 5½%.

EDUARD LEXEN

Tinichigiu și instalator,

Brașov, Strada lungă Nr. 29.

Arangiat cu cele mai nouă mașini.

Se recomandă pentru executarea lucrărilor de instalații de gaz, apă și canalizări, odăi de baie, aranjament de bucătării și așezarea de closete, aparate de inghet.

Mare asortiment de articole de tinichigerie de tot felul.
Reparaturi prompt. Prețuri solide.

Vizitarea stabilimentului se admite bucuros la orice timp, fără ca vizitatori să fie constrânși de a cumpăra.

Experiența practică în streinătate: de mai mulți ani garantează lucru solid.

135,2—6.

Nai câștigat nici odată la loteria de clasă?

încercați norocul la cea nouă

Colectură principală

JULIUS FRIEDE & Comp.
Brașov, Strada Vămii 36.

Tragerea clasei întâiu a loteriei de clase reg. ung. este în

21 și 23 Maiu a. c.

Câștigul principal în cazul cel mai norocos este

1 Milion Coroane

eventual 600,000, 400,000, 200,000, 100,000, 90,000,
80,000, etc. etc.

125.000 losuri — 62.500 câștiguri.

Fie-care al doilea los se trage cu un câștig.

Oferim losuri originale pe prețul oficial și anume:

$\frac{1}{4}$ los	$\frac{1}{2}$ los	$\frac{1}{4}$ los	$\frac{1}{8}$ los
K 12.—	K 6.—	K 3.—	K 1-50

Informații și planul oficial trimitem la cerere franco.

Comenzile se efectuează numai însoțite de cost, sau cu rambursă.

Tragerea clasei I. deja în 21 și 23 Maiu a. c.

NICOLAE RONCEA,

primul măestru român de apaducte, canalisări,
instalații de gaz și telefoane,

BRAȘOV, Pe Tocile Nr. 16,

se recomandă On. public din Brașov pentru
ori și ce lucrare de **instalațiuni, canalisări și
apaducte, closete, trenajații, pivnițe**, cu deose-
bire pentru lucrări de canalizare, closete (îmblă-
tori), conform planului de canalizare și al sta-
tutului orașănesc.

In curs de 14 ani de când lucrez în Brașov
ori și ce lucrare mi s'a încredințat am exe-
cutat spre mulțumirea celor ce m'au onorat
cu lucrări în bransa mea.

Institut indigen. Banca de asigurare „TRANSILVANIA“ din Sibiu

intemeiată la anul 1868

in Sibiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii),
asigurează în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și exploziune,
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

asupra vieții omului

in toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termin
fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața
întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

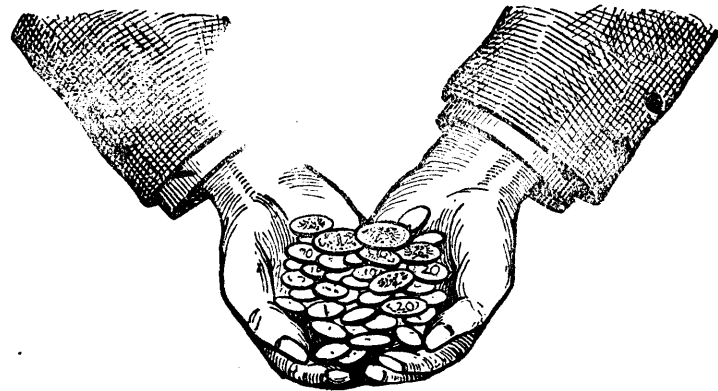
Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: **94,975.294 cor.** Capital asigurat asupra vieții: **9,239.195 coroane.**

Dela întemeiere institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii **4.295.120-15 e.,** pt. capitale asig. pe viață **3.760.810 21 c.**

Oferte și informațiuni se pot primi dela: Direcțiunea în Sibiu,
strada Cisnădiei nr. 5 etajul I., curtea I., și prin agenturile principale
din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate
comunele mai mari.

Fie-care posesor a unei Trăsuri-motor a lui PUCH!

economisește mulți bani și mai mult năcaz.

Bicicle motor:

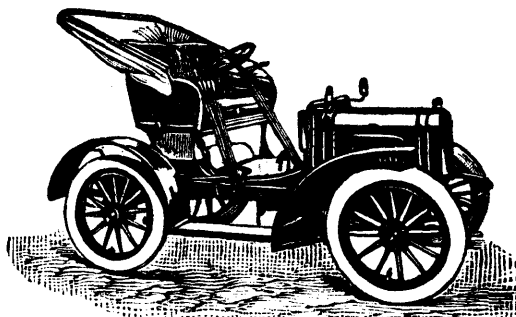
Siguranță mare:
2HP. (35Kg.) 2 $\frac{1}{2}$, 2 $\frac{3}{4}$, 3 $\frac{1}{2}$, 4, 5 & 6HP.

Automobile:

construcție simplă. Exeautare solidă:
 $\frac{9}{10}$, $\frac{9}{10}$, $\frac{14}{16}$, $\frac{20}{25}$ HP.

Benzin. Ulei. Părți constitutive
Pneumatice.

Reparaturi de automobile.

Reprezentant: **MICHAEL MOOSER,** Brașov,
Strada Porții 39.

Primul atelier român de curelărie.

Primul atelier de curelar român
VASILIE MUSCALU
BRAȘOV, Strada nouă, Nr. 7.

Am onoare a recomanda On. Public din Brașov și jur
Atelierul meu de curelărie

provăzut cu tot felul de **hamuri de lucos și pentru
lucru din piele de blanc**, precum și tot felul de
curele de încins, d. e. **șerpăre de piele de tot
felul: negre, galbine, de covor cu finte**, care
este sub conducerea mea proprie.

Se primesc și **reparaturi** de tot felul, d. e.
cufere, geante de călătorie și pungă.

Totodată mai fac cunoscut, că în depozitul meu
să află gata: **plosei de lemn** în orice mărime, îmbrăcate
în **curele fine.**

Cu stimă **Vasilie Muscalu.**

PREȚURI MODERATE.

Primul și cel mai mare și mai bine organizat
atelier român pentru lăcătușerie și instalații.

AVIS!

Am onoare a face cunoscut
On. public

atelierul meu pentru lăcătușerie artistică și instalații.

Instalații și Canalisări pentru **closete** cu **clătire
de apă** în contra înghețului după cerințele ce e
mai moderne și sistematice **cu garanție sigură.**
Economie în costul lucrării și a apei de peste
80%. Spre convingerea cât este de practică o astfel
de closetă se poate vedea ori și când și funcționând
la mine fiind complet instalată pentru explicare.
Informațiuni și preiminare de spese gratis.

Cu toată stima
Eugeniu Precupă,
Brașov, Strada Castelului Nr. 28.

Invențiune brevetată în toate statele Europene
și America de Nord.